

Parlar de la dimensió social de la biblioteca **no és una novetat**. Podríem afirmar que la perspectiva social forma part de l' ADN del servei bibliotecari. L' accés equitatiu a la cultura i al coneixement, així com el treball amb i per a la comunitat, considerant l' entorn i les necessitats de cada moment, han estat tradicionalment objectius de la biblioteca pública.

És evident que **la complexitat de la societat, i especialment les conseqüències de la crisi**, iniciada ja fa sis anys i que ha incrementat les desigualtats amb noves realitats d' exclusió, han incidit molt directament en la presència de més projectes socials a les biblioteques i en la incorporació als serveis de variables més vinculades a les polítiques d' inclusió, així com en l' increment de la col·laboració amb altres agents per tal que les persones o els grups més vulnerables no augmentin les seves desigualtats.

Les causes d' exclusió són moltes i diverses. Podem parlar de causes vinculades a la situació econòmica, a la laboral, al nivell de formació, a la situació relacional de determinats col·lectius, a aspectes de l' àmbit cultural, del sòcio-sanitari o a motius de residència. La crisi econòmica, amb les seves conseqüències, està comportant un increment de les desigualtats socials, amb una incorporació de persones que fins ara podien tenir una situació personal normalitzada i amb un increment d' obstacles i dificultats en els col·lectius tradicionalment més vulnerables.

Són moltes les iniciatives de biblioteques públiques de tot el país en cada un d' aquests àmbits. Voldria aportar alguns exemples de la ciutat de Barcelona per il·lustrar el què ja és una realitat de cooperació de les biblioteques en l' àmbit de la inclusió.

En **l' àmbit laboral i el formatiu**, i considerant que el percentatge més alt de població a l' atur està entre els 25 i els 44 anys , amb una relació estreta entre la formació i l' ocupació (el 70 % són persones amb un baix nivell de formació) i especialment la problemàtica del sector de joves amb un alt percentatge que no estudia ni treballa, les biblioteques de Barcelona porten ja uns anys treballant amb els responsables de les polítiques d' ocupació de la ciutat per oferir diferents programes de formació i recursos per a la recerca de feina. També s' ha incrementat en aquests últims anys la cooperació amb la comunitat educativa, col·laborant amb programes de suport que tenen com a objectiu reduir el fracàs escolar o millorar els hàbits lectors.

Les biblioteques de la ciutat disposen d' equipaments i recursos per a persones amb diferents **discapacitats funcionals**, auditives, visuals o de mobilitat. Sis biblioteques de la xarxa disposen d' aules multimèdia adaptades per aquests col·lectius. Les biblioteques ofereixen també el servei d' accés a audiollibres. L' accessibilitat física a la ciutat és molt alta (91,7 % via pública o el 83,5% transport), ara ens cal incrementar l' accessibilitat en els serveis, i les tecnologies ens hi poden ajudar.

La funció de la biblioteca **com espai relacional** és molt important, especialment ho pot ser per a la Gent gran. A més el programa de "Lectura i préstec a domicili" és una altra oferta que les biblioteques fan per compensar l' aïllament de moltes persones.

Un altre àmbit és el del **treball amb joves amb risc d' exclusió**, a barris com el Bon Pastor i Trinitat Vella, unes accions que les biblioteques fan amb educadors socials.

O per posar alguns exemples més, **el treball amb persones "sense sostre"**. La iniciativa de la Biblioteca Jaume Fuster, del districte de Gràcia, i amb el Centre obert Heure, va aconseguir normalitzar els hàbits d' algunes persones que estaven en aquesta institució. Va ser una acció que va recollir el diari La Vanguardia amb els relats de sis persones que explicaven la seva experiència.

En el camp de la Immigració, podria citar l' exemple de les biblioteques de l' Eixample amb el seu treball amb la comunitat xinesa; el treball de la Biblioteca Sant Pau-Santa Creu amb la població del Raval; les iniciatives de les Parelles lingüístiques a nou biblioteques, així com també els Clubs de lectura fàcil a dinou de les biblioteques de la Xarxa. També, i amb una trajectòria d' uns quants anys, el programa "A l' estiu, BCN t' acull", que es realitza a sis biblioteques de Barcelona durant els mesos de juliol i agost, dirigit als nois i noies que arriben a la ciutat per reagrupament familiar.

Aquests serien alguns exemples de programes concrets que les biblioteques municipals estan portant a terme en l' àmbit social.

Cal tenir present que es comença a valorar la necessitat d' incorporar la **dimensió cultural** en els informes d' anàlisi de la situació i de les polítiques d' inclusió social, tenint present alguns indicadors d' hàbits culturals. I és evident que són també importants. La disminució de les llars amb accés a internet en els últims anys podria ser-ne un exemple. En aquest aspecte les biblioteques públiques també hi estan actuant amb l' oferta d' accés a internet públic i amb oferta de formació en l' àmbit tecnològic i digital.

En tot cas totes aquestes activitats i programes necessiten anar de la mà d' altres agents, públics i privats. **La importància del treball transversal** és cabdal si volem aconseguir resultats d' impacte.

La biblioteca pública ha tingut i té en consideració aquests aspectes. Ho hem vist amb els programes citats. Del què no estic tan segura és que haguem **fet visible** tota aquesta aportació a la inclusió social de la nostra comunitat, ni que els agents, públics i privats, tercer sector que actuen en un primer nivell, ens tinguin present com a bons aliats en els seus objectius.

I aquí entra la tasca que pugui fer la Fundació Biblioteca Social.

Assumpta Bailac

Vicepresidenta FBS